

SEKTÖREL
DİPLOMASİ
KANALLARI

TASAM
TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES
www.tasam.org

ENERJİ DİPLOMASİSİ

Sektörel Diplomasi İnşası

STRATEJİK VİZYON BELGESİ

ENERJİ DİPLOMASİSİ

“Sektörel Diplomasi İnşası”

Enerji, modern dönemlerin en önemli yaşam kaynaklarından. Sanayi Devrimi enerjinin, makineler vasıtasıyla yoğun bir şekilde kullanılmasıyla başlamıştır. Önce kömür, daha sonra petrol, doğal gaz, nükleer, yenilenebilir kaynaklar vb şeklinde kullanılan enerjinin ve enerji diplomasisinin önemi her geçen gün daha da artmaktadır.

Enerji kaynakları yeryüzünde orantısız bir şekilde dağılmıştır. Dolayısıyla kaynak paylaşımı ile ilgili mücadeleler modern uluslararası ilişkilerin en temel başlıklarından birini teşkil etmiş ve enerji diplomasisini zorunlu hâle getirmiştir.

19. yüzyıl Avrupasındaki savaşların ve daha sonra 1. ve 2. Dünya Savaşlarının en temel nedenlerinden biri kömür ve petrol kaynaklarının paylaşılabilmesidir. Soğuk Savaş döneminde petrol şirketlerinin millileştirilmesi, OPEC'in ve IEA (Uluslararası Enerji Ajansı)'nın kurulması uluslararası ilişkiler üzerinde belirleyici rol oynamıştır. Günümüzde de Orta Doğu, Kuzey Afrika, Kafkasya ve Orta Asya üzerindeki küresel güç mücadeleleri, bu bölgelerin küresel enerji kaynaklarının büyük bölümünü barındırmasıyla yakından ilgilidir.

Enerji, küresel ekonominin en temel unsurudur. Bu nedenle küresel güçler sadece kendi ülkelerinin ve müttefiklerinin ihtiyacı olan enerjinin arz güvenliğini garanti altına almayı değil, aynı zamanda bu önemli hammaddenin akışını küresel düzeyde kontrol ederek küresel ekonomik ve siyasi hegemonyalarını güvence altına almayı da hedeflemektedirler. Öyle ki, enerji kaynaklarının hangi para birimi aracılığı ile transfer edileceği bile bu bağlamda büyük önem taşımaktadır.

Bu durumda **enerji diplomasisi; küresel enerji kaynaklarını kontrol etmenin yanında, küresel alanda enerji üzerinden sağlanan ekonomik ve siyasi etkinliği koruma ve artırma amacıyla başta ülkeler ve enerji şirketleri olmak üzere çeşitli aktörlerce yürütülen uzun soluklu ve karmaşık, resmî ve gayiresmî diplomatik faaliyetler bütünü** olarak tanımlanabilir.

Türkiye, dünyadaki kanıtlanmış petrol ve doğal gaz rezervlerinin %70'inin bulunduğu bir coğrafya ile dünyada en fazla enerji tüketen ama enerji kaynakları bakımından dünyanın en yoksun bölgelerinden olan Avrupa kıtası arasında yer almaktadır. Üstelik Rusya, Kafkasya ve Orta Asya enerji kaynaklarının küresel piyasalara arzında da enerji transferi için en uygun geçiş noktalarından birini teşkil etmektedir.

Kullandığı enerjinin %65'ini ithal eden, doğu - batı ve kuzey - güney istikametlerinde en önemli küresel enerji nakil güzergâhları üzerinde yer alan ve enerji terminali olmayı hedefleyen Türkiye'nin sadece enerji güvenliği bakımından değil, bölgesel ve küresel düzeyde ekonomik ve siyasi etkinliğini koruma ve artırma bakımından da enerji diplomasisi alanında uzun vadeli strateji ve politikalar geliştirmesi kaçınılmaz bir ihtiyaçtır.

Yeni enerji kaynaklarının (yenilenebilir enerji, kaya gazı ve petrolü, nükleer vb) geliştirilmesi uzun vadede geleneksel enerji diplomasisinin seyrini ve niteliğini değiştirmeye adaydır. Bu nedenle enerji diplomasisi ile ilgili faaliyetlerde enerji alanındaki yeni eğilimlerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Enerji güvenliği ve enerji diplomasisi ile ilgili sorunlarının çözümünde sektör temsilcilerini, bürokratları, diplomatları ve akademisyenleri buluşturan etkinlikler düzenlenmesi ve enerji enstitüleri kurulması gerekmektedir. Bu bağlamda **Sivil Global 2015-2023-2053** "Global Sivil Diplomasi İnşası Programı" kapsamında gerçekleştirilecek **Enerji Diplomasisi Çalışma**'nın ulusal/uluslararası alanda kapasite inşası ve işbirliği imkânlarının proaktif yaklaşımlarla geliştirilmesinde çok yönlü faydalar ve önemli katkılar sağlayacağını umuyoruz.

Ana Tema

Sektörel Diplomasi İnşası

Alt Temalar

Tarihsel Perspektif: Ulusal Çıkar Anlayışı, Küresel Güç Mücadeleleri ve Enerji Diplomasisi

Diplomasi ve Enerji Diplomasisi

Enerji Diplomasisi Bağlamında;

Uluslararası Kuruluşlar (OPEC, IEA vb)

Kamu

Özel Sektör

Sektörel Derinleşme Senaryoları

Çatışma Çözümü

Akademi ve Düşünce Dünyası

Bölgesel Sorunlar

Bölgesel Entegrasyon Faaliyetleri

Teknolojik Gelişmeler

Yeni Enerji Kaynakları

Devlet Dışı Aktörler ve İletişim